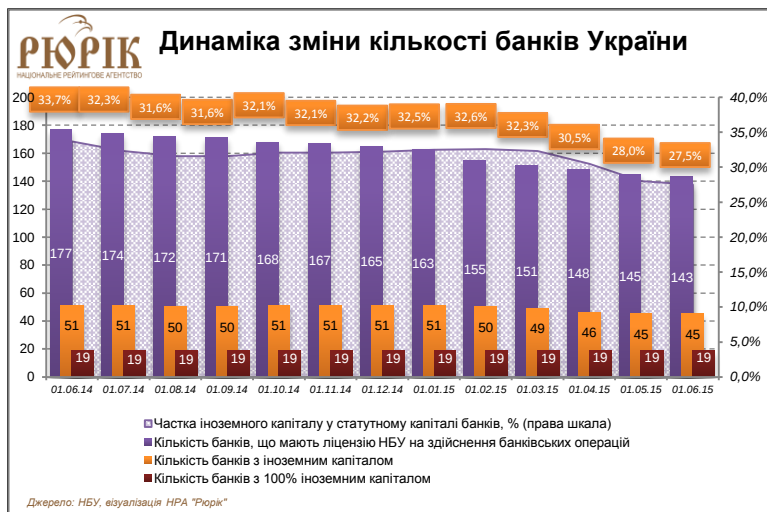

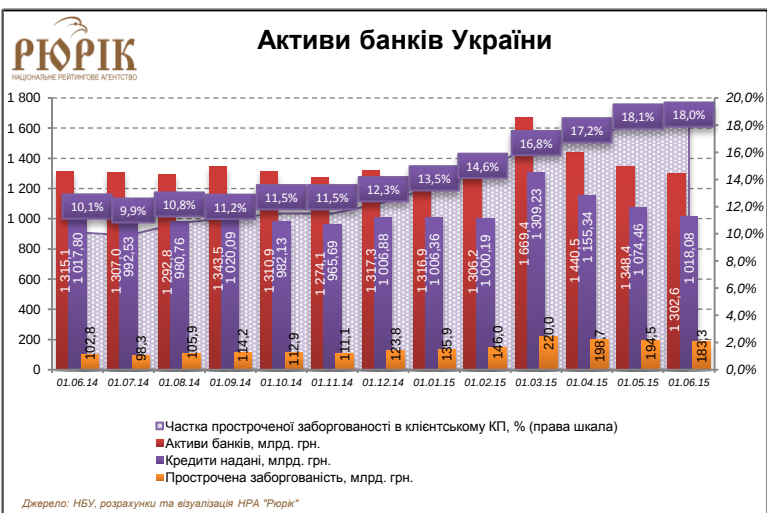
НРА «Рюрік» відзначає наступні ключові зміни в банківській системі України за результатами травня 2015 року:

– Станом на 01.06.2015 р. **кількість банків**, що мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій, становила 143 (в т.ч. 45 банківських установ з іноземним капіталом). Протягом травня 2015 року НБУ прийняв рішення про відкликання ліцензій двох банківських установ.

Загалом, на дату написання огляду, з початку 2014 року, внаслідок погіршення платоспроможності, до 51 банківської установи було запроваджено тимчасову адміністрацію (з них по 40 банкам вже було прийнято рішення про ліквідацію, в 11 працює тимчасова адміністрація). Однією з вагомих причин визнання банків неплатоспроможними, крім порушення законодавства, що регулює питання запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, був недостатній рівень їх капіталізації та неспроможність акціонерів забезпечити належний рівень фінансової підтримки власної фінансової структури. У випадку неспроможності керівництва та акціонерів поліпшити фінансовий стан банку, ділова репутація таких фізичних осіб визначається НБУ як зіпсована. При цьому, згідно нововведень НБУ, дані фізичні особи не зможуть обіймати ключові посади або бути акціонером банківської установи на строк від 3 до 10 років.

Наразі Регулятором здійснюються заходи щодо забезпечення прозорості структури власності банківських установ, запроваджено перевірку фінансового стану кінцевих бенефіціарів, суттєво підвищено вимоги до ділової репутації. У випадку нерозкриття комерційним банком інформації щодо його кінцевих бенефіціарів, НБУ може визнати такий банк проблемним, а також вжити ряд адміністративних та економічних заходів. Загалом, за даними НБУ, очищення банківської системи планується завершити до кінця червня 2015 року.

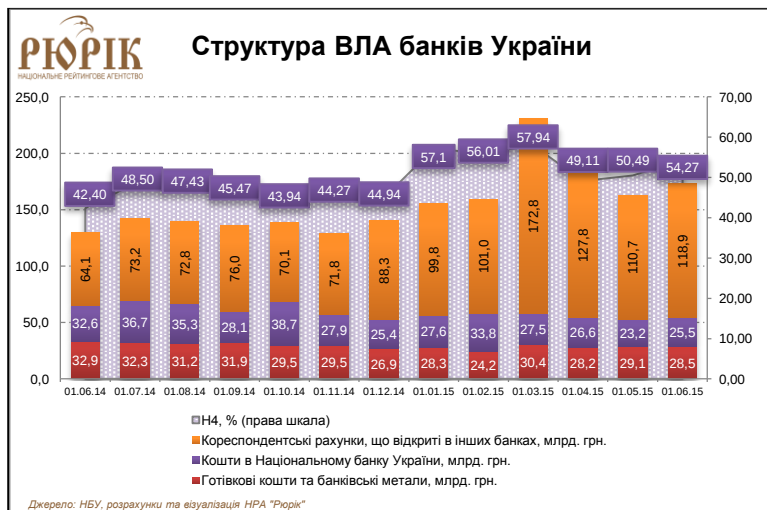

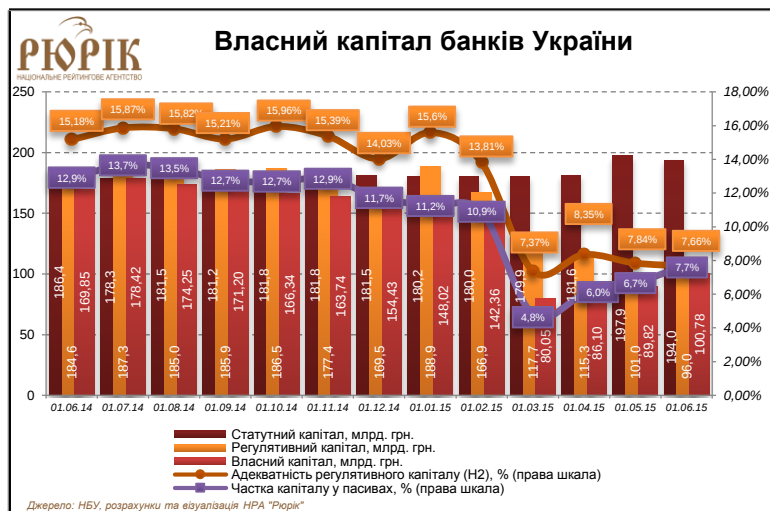
– В результаті продовження поступової ліквідації неплатоспроможних банківських установ, а також зменшення обсягу наданого фінансування, сукупний **обсяг активів БСУ** зменшився на 45,81 млрд. грн. На початок червня офіційний курс національної валюти щодо долара США складав 2 104,82 грн. / 100 дол. США (2 104,68 грн. / 100 дол. США станом на 01.05.2015 р.).

Враховуючи деяку стабілізацію ситуації на валютному ринку та незначне зростання ресурсної бази, рівень ліквідності банківської системи деякою мірою покращився. Протягом травня 2015 року обсяг коштів на коррахунках банківських установ збільшився на 2,43 млрд. грн. Загалом, для підтримки ліквідності, НБУ протягом травня були надані кредити рефінансування 6 банкам в обсязі 1 397 млн. грн. за середньозваженою відсотковою ставкою 32,59%. Незважаючи на досить високу вартість залучення ресурсу для банківських установ, значення облікової ставки залишатиметься на тому ж рівні з огляду на високий рівень інфляції в країні.

З метою підтримки ліквідності комерційних банків, НБУ було прийнято ряд заходів, серед яких: запровадження обмежень на зняття коштів з рахунків в національній та іноземній валютах, встановлення нових нормативів обов'язкового резервування, зменшення обсягу обов'язкових резервів, які мають щоденно зберігатись на кореспондентському рахунку в НБУ, встановлення обмежень на здійснення дострокового викупу цінних паперів власної емісії та інші. Зважаючи на високе значення облікової ставки, а також обмеженість доступу до залучення зовнішнього фінансування та кредитів від НБУ, наразі основним джерелом підтримки ліквідності банківських установ є кошти населення. Значна кількість банківських установ з метою збереження клієнтської бази та для підтримки ліквідності суттєво підвищує відсоткові ставки за вкладними рахунками, що свідчить про прийняття високоризикової стратегії. Так, відсоткова ставка за строковими депозитами в національній валюті з початку року зросла з 10,86% до 17,14%, в іноземній валюті – з 7,72% до 8,65%. Протягом травня 2015 року переважно внаслідок продажу ОВДП, обсяг портфеля ЦП зменшився на 8,02 млрд. грн. та станом на 01.06.2015 р. складає 166,99 млрд. грн. (в т.ч. 83,98 млрд. грн. – ОВДП, 26,06 млрд. грн. – депозитні сертифікати НБУ).

– Протягом травня 2015 року обсяг **клієнтського кредитного портфеля** зменшився на 56,38 млрд. грн. та станом на 01.06.2015 р. складає 1 018,08 млрд. грн. Висока вартість кредитного ресурсу, а також обмежена кількість

позичальників з достатнім рівнем кредитоспроможності наразі суттєво стримують розвиток кредитування. Суттєвого скорочення наданого кредитування зазнали підприємства сфери торгівлі, що обумовлено як зниженням платоспроможного попиту з боку населення, так і встановленням обмежень НБУ на здійснення кредитування клієнтів з метою придбання іноземної валюти (враховуючи той факт, що значна частина представників даної галузі – імпортери).

Незважаючи на зменшення обсягу валютних кредитів (в доларовому еквіваленті), частка валютних кредитів в кредитному портфелі залишається суттєвою (53,58%). При цьому, близько 1/5 валютних кредитів були надані населенню (в т.ч. значна частка валютних кредитів була надана ще в 2008-2009 рр. на придбання і будівництво нерухомості). На дату написання огляду був прийнятий у третьому читанні законопроект №1558-1, відповідно до якого валютні споживчі кредити мають бути реструктуризовані за курсом близько 5,05 грн. / дол. США. На думку НРА «Рюрік», підписання та ухвалення даного законопроекту значною мірою негативно вплине на фінансову стійкість БСУ та зумовить необхідність подальшої підтримки банків з боку НБУ та здійснення акціонерами докапіталізації для підтримання ліквідності.

Враховуючи високий рівень макроекономічної невизначеності, досить високу вартість кредитного ресурсу та продовження бойових дій на сході України, що загалом негативно впливає на рівень кредитоспроможності позичальників, частка простроченої заборгованості залишається високою та складає 18,0% (16,5% без неплатоспроможних банків). На думку НРА «Рюрік», обсяг неробочих кредитів є значно вищим, враховуючи той факт, що наразі банківські установи намагаються максимально реструктуризувати наявну проблемну заборгованість. При цьому, очікується подальше доформування резервів під сумнівні до повернення активи. Разом з тим, суттєве доформування резервів під активні операції значною мірою негативно впливає на рівень капіталізації банківських установ, що, в свою чергу, вимагає від їх власників додаткових фінансових впливів для підтримки бізнесу.

– З огляду на погіршення якості активів та збиткову діяльність, **обсяг власного капіталу** банків з початку року зменшився на 1/3 та станом на 01.06.2015 р. складає 100,78 млрд. грн. (139,84 млрд. грн. – без неплатоспроможних банків) Адекватність регулятивного капіталу станом на 01.06.2015 р. є нижчою за гранично встановлений мінімум та складає 7,66% (13,11% без неплатоспроможних банків).

– Протягом травня 2015 року сукупний **обсяг клієнтського портфеля** зменшився на 16,77 млрд. грн. та станом на 01.06.2015 р. складає 695,25 млрд. грн. Частка валютних вкладів в клієнтському портфелі є значною та складає майже 1/2. Незважаючи на збільшення обсягу клієнтських коштів в національній валюті, стверджувати про відновлення довіри до БСУ передчасно. При цьому, високий рівень інфляції, що призводить до зростання витрат на споживання, а також зниження реального рівня доходів населення та високий рівень макроекономічної невизначеності не сприяють швидкому відновленню клієнтської бази. Щодо юридичних осіб, то обмеження доступу до кредитних ресурсів та інших джерел фінансування бізнесу зумовлюють необхідність вилучення коштів з власних депозитних рахунків (переважно в іноземній валюті) для фінансування поточної діяльності.

– За підсумками січня-червня 2015 року **фінансовий результат** БСУ був від'ємним та становив (-) 73,3 млрд. грн. ((-) 25,25 млрд. грн. без неплатоспроможних банків) Від'ємний фінансовий результат БСУ зумовлений в першу чергу погіршенням якості активів банків, що зумовлює необхідність подальшого доформування резервів і, в свою чергу, негативно впливає як на показники доходності, так і на рівень капіталізації БСУ.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Національного банку України (режим доступу: www.bank.gov.ua).

Відповідальний за випуск:
Директор з розвитку НРА «Рюрік»,
к.е.н., Долинський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76.

Відповідальний аналітик:
Старший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»,
Першин Дмитро Олександрович, тел. (044) 489-87-33 / 49 (вн. 705)

